

(80 %) доцільно застосовувати традиційні «добровільно – примусові» форми навчання. Масове впровадження дистанційної освіти у ЗВО асоціюється з навчанням плавання у півтораметровій ванні за допомогою смартфона. Крім того слід враховувати, що мережа Інтернет, на жаль, прокриває не всю територію України.

Особливу увагу треба звернути на змішану форму отримання освіти, яка передбачає поєднання аудиторних занять з елементами дистанційного навчання, тобто гібрид очної та дистанційної освіти. Введення змішаної форми навчання потребує рейтингового розподілення дисциплін на «більш важливі», які слід викладати в аудиторії, та «менш важливі», придатні для самовивчення. Основою такого «дискримінаційного» підходу щодо «ранжування значущості» дисциплін скоріш за все стане суб'єктивна (а підчас, й упереджена) думка більш впливових представників освітньої галузі та колеґ-«експертів», які будуть виборювати рейтинг дисциплін, що вони викладають. Це створює умови для дискримінації викладачів «другорядних» дисциплін і викликає багато запитань, основними з яких є питання – хто, як і за якими критеріями буде оцінювати їх «важливість» для студента, законність та обґрунтованість таких рішень (в тому числі право людини на професійну, фахову і, відповідно, соціальну рівність в суспільстві).

Виходячи з наведеного, можна зробити такі висновки:

- застосування дистанційної освіти можливо лише для обмеженого кола студентів, які мотивовані до отримання знань, або у випадках надзвичайних ситуацій;

- впровадження змішаної форми навчання при існуванні очної та заочної форм потребує більш глибокої, всебічної, неупередженої оцінки з передбаченням всіх можливих фахових, професійних, організаційно-галузових і соціальних наслідків;

- діючі технічні засоби зв'язку національних операторів інформаційних систем не забезпечують можливість впровадження новітніх дистанційних технологій у галузі освіти на всій території країни та охоплення ними всіх охочих здійснювати навчальний процес з мінімальними витратами і зусиллями «не залишаючи житла».

*С. М. Продашук, К. В. Кім,
О. В. Ковальова, О. О. Шапатіна*

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ: СУЧАСНИЙ ФОРМАТ ОСВІТИ

З початку карантину заклади освіти змушені були перейти на дистанційне навчання. У такому режимі Український державний університет залізничного транспорту пропрацював до кінця навчального

року. Це змусило швидко адаптуватись до нових реалій, питання розвитку дистанційної освіти набуло неабиякої актуальності.

Український державний університет залізничного транспорту володіє сукупністю ресурсів (матеріальних, фінансових, інтелектуальних, науково-технічних, кадрових та ін.), які необхідні для ефективної реалізації дистанційної освіти в умовах карантину.

Навчальний процес проводився в дистанційному режимі, з використанням електронних навчальних курсів у системі Moodle та на інших платформах, з наданням покрокових інструкцій студентам, як організувати самостійну роботу вдома, постійно відбувалося електронне листування, спілкування за допомогою сучасних сервісів та технологій.

Курси наповнені лекційним матеріалом та завданнями до практичних та самостійних робіт, тестами для самоперевірки знань, є презентації, відео, проводяться онлайн-лекції, відповіді на запитання можливо отримати онлайн.

Дистанційний формат передбачає наявність всіх притаманних очному навчанню атрибутів, таких як групові дискусії, колективне обговорення пройденого матеріалу, живе спілкування тощо.

Але карантинне дистанційне навчання виявило і проблеми, на які слід звернути увагу. Найбільш складними в процесі реалізації дистанційного навчання стали питання:

- налагодження ефективної взаємодії з учасниками освітнього процесу;

- слабе інтернет-покриття по всій країні;

- неналежне матеріально-технічне забезпечення;

- тривале перебування перед монітором;

- відсутність живого спілкування;

- недостатній контроль за станом засвоєння студентами знань та неможливість проконтролювати дотримання студентами академічної доброчесності під час виконання тестових завдань.

Складнощі виникли також і при проходженні тестів. Зокрема, це стосується того, що ресурси інколи зависають і показують помилку, при тому час спливає.

Для дистанційного навчання необхідна наявність у студента сильної особистісної мотивації, вміння навчатися самостійно без постійної підтримки та підштовхування з боку викладача.

Позитивними відкриттями за період карантину стали: незалежність навчання від місця і розкладу, економія часу на шляху до університету, збільшення самодисципліни та прояв інтересу до вивчення чогось нового, окрім програми.

Всі випускники відповідають формальним вимогам, але існує можливість вибудувати власний навчальний план, освоювати матеріал у своєму темпі, робити акцент на тих сферах, які цікаві студенту. Саме така гнучкість та адаптивність дає величезну перевагу дистанційному

навчанню, вона дозволяє не тільки оптимізувати час та програму, а й знизити стрес-фактор для всіх учасників процесу.

Фактично, дистанційне навчання на практиці забезпечує доступ до знань, надає необхідні навички та актуальні сучасні знання при впровадженні всіх сучасних комунікативних засобів, інноваційних методів та передових напрацювань.

І хоча дистанційне навчання не є заміною очного та ніколи не планувалось на довгострокову перспективу, воно може стати ефективним інструментом не тільки під час карантину. Після отриманого досвіду система координат національної освіти зміниться назавжди. Змішане навчання є найкращою світовою практикою. Майбутнє – за поєднанням дистанційного та очного форматів, за змішаним навчанням, яке дуже легко перемикає в різні режими: збільшувати чи зменшувати офлайн- або онлайн- компоненти, обирати різні організаційні моделі та стратегії відповідно до можливостей та потреб.

*Т. В. Бутько, Т. Ю. Калашнікова,
В. М. Прохоров*

МОДЕЛЬ ЗМІШАНОГО НАВЧАННЯ В УкрДУЗТ

Змішане навчання (ЗМ) (blended learning) – це формальна, структурована та логічна навчальна програма, у якій передбачено комбінацію різноманітних форм і систем навчання, а саме:

1. Аудиторне навчання за присутності викладача, що передбачає безпосередній контакт учнів (студентів) та викладачів (семінари, лекції, рольові ігри, інструктаж, окремі питання практики, конференції, наставництво та ін.).

2. Дистанційне навчання, що в свою чергу включає:

- інтерактивне навчання – навчання в мережі (e-learning), яке здійснюється за допомогою інструментального середовища (електронний навчальний курс, віртуальні класи та лабораторії, конференцв'язок, індивідуальне консультування за допомогою сервісу ZOOM, електронної пошти, дискусійні форуми, чати, блоги);

- навчання з підтримкою різних засобів – розроблених нових навчальних матеріалів (веб-сайти, веб-лекції, веб-книги, відеоматеріали та ін.).

Існує декілька моделей змішаного навчання, що відрізняються ступенем залучення суб'єктів у дистанційне навчання поряд із звичайним аудиторним. Але всі моделі ЗН стикаються з низкою таких проблем:

- наявність відповідного технічного обладнання суб'єктів навчального процесу та навчального закладу;
- узгодження розкладу занять;